

Eduskunnan sivistysvaliokunta 13.6.2017

Mustasaaren kunta

Lausunnon ovat laatineet kunnanjohtaja Rurik Ahlberg, sosiaalijohtaja Alice Backström, sivistysjohtaja Denice Vesterback ja terveysjohtaja Mikael Gädde

Kirjallinen lausunto HE 15/2017 vp Hallituksen esityksestä maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Mustasaaren kunta esittää, että kunnat huolehtivat jatkossakin kotihoidosta, kotisairaanhoidosta, kouluterveydenhuollosta, sosiaalityöstä sekä oppilashuollosta.

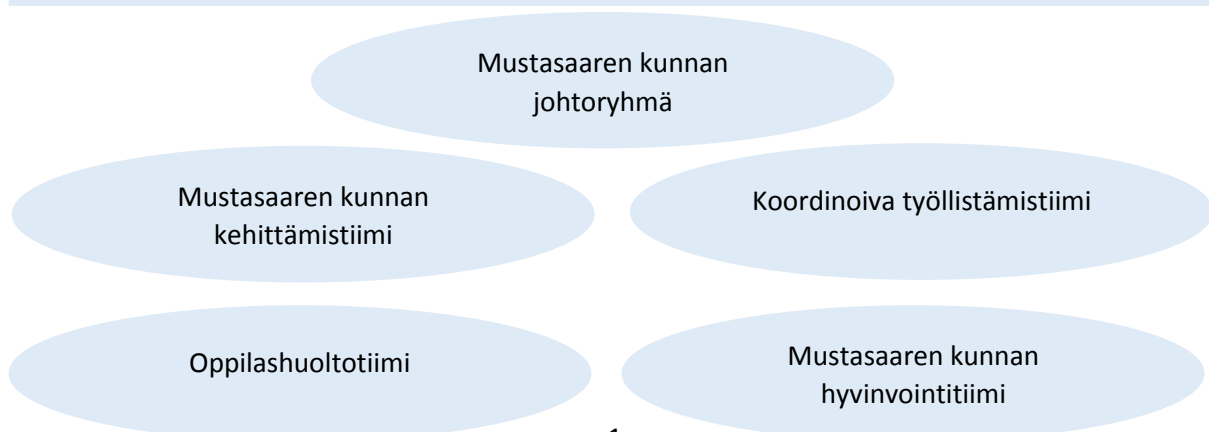
Yhtiöittämispakosta tulee luopua.

Näin voidaan säilyttää kunnan sisäinen toiminnallinen integraatio. Tällainen työnjako luo luontevan työnjaon kuntien ja maakuntien välille ja on hallinnollisesti helpompi toteuttaa verrattuna esitettyyn malliin.

Perustelut:

Hyvinvointinäkökulma sisältyy nykyään kunnan kaikkeen toimintaan. Hallinnollinen erittely esitetyllä tavalla johtaa todennäköisesti toiminnan kokonaisnäkömyksen häviämiseen ja monen vuoden työn hukkaamiseen. Nykyinen kuntien sisäinen monialainen tiimityöskentely tukee hyvinvoivaa kuntalaista ja hillitsee kustannusten kasvua.

Työntekijätasolla Mustasaaren kunta tekee työtä monialaisissa tiimeissä. Esimerkkeinä voidaan mainita oppilashuoltotiimi, työllistämistiimi ja hyvinvointitiimi (sis. maahanmuuttoasiat) sekä kehittämistiimi, joka koordinoi palveluja ja investointihankkeita. Kaikki tiimit on muodostettu viime vuosina strategisen yleiskaavan ja hyvinvointistrategian tueksi sekä vahvistamaan kuntouttavaa toimintaa.

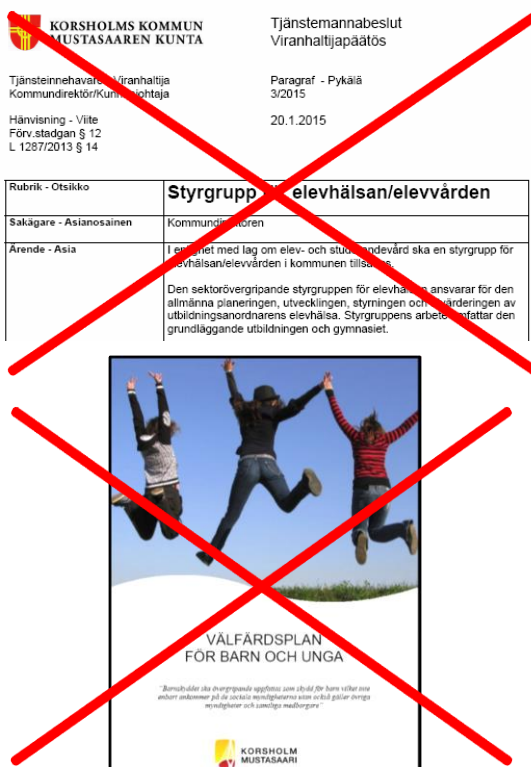
**Mustasaaren kunta tukee hyvinvointikehitystä suunnitelmallisella strategiatyöllä.
Esimerkkeinä voidaan mainita:**

Yhdyskuntasuunnittelu, maankäyttösuunnittelu ja asunto-, liikenne- ja elinkeinopolitiikka toimivat yhdessä palvelutarjonnan kehittämiseksi (vapaa-aika, päiväkodit, koulut, sosiaali- ja terveydenhuolto, nuorisotyö).

Maakuntauudistuksen seuraukset: Kunnan kokonaistoiminnan yhteensovittaminen vaikeutuu olennaisesti

Strategiatyö ja tiimityöskentelyä ovat muuttaneet Mustasaaren kunnan toimintaa aikaisempaa huomattavasti monialaisemmaksi. Oleellinen kysymys on, miten tämä monialainen työ osuu yksiiin sote-uudistuksen tavoitteiden kanssa. Näyttää ilmeiseltä, että sote-uudistus toteutuessaan hajottaisi jo toteutuneen integraation ja vaikeuttaisi toimintojen yhteensovittamista.

Erityislusten parissa tehtävä monialainen työ pirstoutuu sekä hallinnollisesti että henkilöstöllisesti.

Tätä työtä on vastikään vahvistettu oppilas- ja opiskelijahuoltolailla 1287/2013. Oppilashuolto ja koulutoimi ovat kuntien vastuulla, mutta kouluterveydenhuolto maakunnan liikelaitoksen vastuulla, samoin sosiaalipalvelut. Oppilashuollon ja koulupsykologien siirtyminen kuntien vastuulle on myönteistä, mutta ongelmakohtia jää kuitenkin.

Puolet Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (417/2007) mukaisista toimenpiteistä siirtyy pois kunnan vastuulta.

Yhdyskuntarakentamisen ja palvelutarjonnan välinen kokonaiskoordinointi häviää. On kyseenalaista, voiko kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia kuntalain 1 §:n mukaisesti, jos kunnalla ei ole työvälineitä vaikuttaa palvelutarjontaan.

On epäloogista edellyttää, että kunnat jatkossa raportoisivat valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä (terveydenhuoltolaki 1326/2010, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7§), jos koko sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy pois kunnilta.

Johtopäätökset:

- 1) Oppilashuollon kehittäminen vaatii riittävää volyymiä ja osaamisen moninaisuutta. Tämä voidaan parhaiten taata, mikäli kunnat myös vastaisuudessa vastaavat kouluterveydenhuollosta ja sosiaalityöstä.
- 2) Jokaisessa vaihtoehdossa muodostuu ongelma elämän siirtymävaiheissa. Erityisenä ryhmänä voidaan mainita neuropsykiatrisista sairauksista kärsivät lapset ja nuoret. Jo nyt syrjäytymisriski on heidän keskuudessaan suuri heidän valmistuessa esimerkiksi peruskoulusta, kun turvaverkostot vaihtuvat. Tästä syystä on tärkeää, että pystytään toimimaan saumattomasti eri hallintoalojen välillä. Yhtiöittämissä pakosta ja liikelaitoksesta tulisi siksi luopua, sillä ne luovat hallinto- ja yhtiörajoja kaikkialle palveluketjuun. Toimijoiden kesken tullaan mitä todennäköisimmin harjoittamaan osaoptimointia.
- 3) Maakuntien ja kuntien toiminallisia yhtymäpintoja ei ole ajateltu loppuun asti. Esitetyssä mallissa hallinnollisia rajoja tulee näiden välillä hyvin arkipäiväisessä toiminnassa. Mitä yhteensovittamisessa yhdellä puolella voitetaan, hävitään toisella.

PERUSTIETOJA MUSTASAARESTA

Mustasaaren kunta toimii isäntäkuntana yhteistoiminta-alueelle, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2009 Mustasaaren, Oravaisten ja Vöyri-Maksamaan kuntien yhteistyönä. Oravainen ja Vöyri-Maksamaa yhdistyivät vuonna 2011.

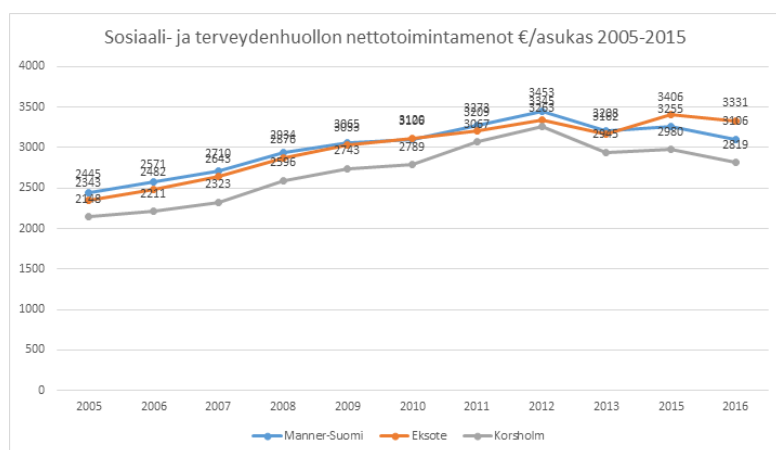
Perustietoja:

Mustasaari 19 400 asukasta

Vöyri 6 650 asukasta

Mustasaaren kunta on lähes poikkeuksetta sijoittunut Suomen kuntien kärkeen, kun on tutkittu asukkaiden terveyttä, viihtymistä ja tyytyväisyyttä kuntaan ja sen palveluihin.

Mustasaaren sosiaali- ja terveydenhuollon nettotoimintamenot ovat jatkuvasti olleet alle maan keskiarvon sekä esimerkiksi Eksote-alueen tason, jota usein pidetään valtakunnallisena esimerkkinä.